

Guy Gilbert

Evangelium

podle svatého Iotra

portál

Guy Gilbert

Evangelium

podle svatého Iotra

portál

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Gilbert, Guy

Evangelium podle svatého lotra / Guy Gilbert ; [z francouzského originálu ... přeložila Kateřina Bodnárová]. -- Vyd. 1. -- Praha : Portál, 2008. -- 296 s.

Název originálu: L'Évangile selon saint Loubard

ISBN 978-80-7367-450-2

27-247 * 27-277.2 * 27-277 * 27-4 * 27-184.3 * 27-766

- Bible. N.Z. Evangelia
- biblické citáty
- biblická interpretace
- křesťanský život
- křesťanská víra
- evangelizace
- úvahy
- příběhy

27 - Křesťanství. Křesťanská církev všeobecně. Eklesiologie [5]

UPOZORNĚNÍ PRO ČTENÁŘE A UŽIVATELE TÉTO KNIHY

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.

Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Původní francouzské vydání:

L'Évangile selon saint Loubard, vydavatelství Philippe Rey

© Editions Philippe Rey, 2003

České vydání:

Translation © Kateřina Bodnárová, 2008

© Portál, s. r. o., Praha 2008

ISBN 978-80-7367-450-2 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-262-0386-5 (pdf)

ISBN 978-80-262-0387-2 (e-Pub)

ISBN 978-80-262-0388-9 (mobi)

*Neskonalé díky Didieru Girardovi, údajnému ateistovi,
který je už devatenáct let mým přítelem, že roztřídil mé poznámky.*

*Tobě, Joëli Blairone, můj pomocníku, který jsi mě spolu
s Didierem Girardem přes internet sledoval z Turecka do Alžírsko
přes Provence a Québec,*

*abyste mi pomohli dát dohromady tuto knihu, sepsanou, dozrálou
a vymodlenou na cestách světem.*

Bez vás by mé papíry ještě spaly v mém pověstném nepořádku.

Úvod

Před mnoha lety mě na konci jedné přednášky jeden anonymní „lotr“ vyzval: „Guy, proč nenapíšeš evangelium pro lumpy? My, týpci z ulice, to moc nechápem. Ty bys věděl, jak nám to vysvětlit.“ Nastalo všeobecné veselí v sále. A dalších patnáct let se nic nedělo.

Tisíckrát jsem se chtěl pustit do díla. Nebyl čas. Jen jsem si psal poznámky na útržky papíru, bylo jich hodně. A pak v červnu 2003 jsem se rozhodl dát je dohromady a vytvořit tuhle knihu, Evangelium podle svatého lotra.

Takový lotr je delikvent. Často troska, která pochází z rozpadlé rodiny. Tudíž stálý klient kurátorů, který zná soudní síně jako své boty.

Chtěl jsem napsat tuhle knihu, protože mě fascinuje poslední pohled Krista. Tu scénu znáte. A jestli ne, tak vám ji popíšu.

Kristus je ukřižovaný. A spolu s ním dva lotři. Zločinci, to se ví! Jistě gangsteři. Jeden z nich se mu vysmívá: „...Slez z toho kříže, určitě to zvládneš, když jsi udělal tolik zázraků pro druhé!“

Druhý žádá Pána za odpuštění a říká mu: „Vezmi mě s sebou do ráje.“ „OK!“ odpovídá Ježíš, „ještě dnes večer tam se mnou budeš.“

Tento Kristův poslední akt milosrdenství mě vždycky fascinoval. Je největší ze všech. Je poslední. A právě z tohoto úhlu pohledu jsem pro tebe převyprávěl evangelium.

Tyhle ubohé, skromné stránky, do kterých jsem však dal veškeré své síly, čti srdcem. A ty, teologu, který to budeš číst, omluv mé omyly. Určitě tu nějaké najdeš. Dej mi o nich vědět. Díky.

Rád bych, by tyhle řádky způsobily, že ty, věřící křesťan, muslim, žid, buddhista, agnostik nebo i ateista,

budeš mít rád Boha a lidi

a budeš číst nebo znovu číst evangelium.

Kéž by ti daly život, sílu a naději.

Jiný cíl si nekladu.

A nezapomeň mi napsat. Máš adresu vydavatele. On mi tvou poštu předá. Aspoň se dozvím, jestli mě ten anonymní chlápek v sále oslovil právem.

Číst Bibli je milost

Budete zkoumat písmo, protože v nich budete hledat věčný život: ona o mně vydávají svědectví.

*Jan 5,39**

Už dva tisíce let je Bible pro církev pokladem a číst ji představuje velkou milost.

Evangelizátor

Jako pomocného vychovatele jsem zaměstnal jednoho evangelizátora. Byl velmi oblíbený u mládeže, protože byl velmi bojovný. Měl úžasnou schopnost naslouchat. Ale jednou jsem ho překvapil, když ukazoval jednomu mladému člověku určité místo v Bibli. Ten mladík měl problémy a evangelizátor se o něj staral. Pod dubem vedle našeho statku ve Fauconu v Provincii mu ukazoval větu z Bible, která se hodila k jeho situaci. Překvapilo mě to, ale v tu chvíli jsem to nekomentoval. Ale vadilo mi to. Navíc ten mladík byl muslim. Později jsem toho evangelizátora oslovil: „Hele, kamaráde, jak si můžeš dovolit vnucovat Bibli (kterou ctím zrovna jako ty) mladému muslimovi a myslet si, že ten veršík, který mu čteš, ho může uklidnit? Uklidní ho tvůj dar naslouchat, a ne tohle.“

Připadalo mi to jako znásilnění – vnucovat větu z evangelia mladému člověku ve složité situaci, zvláště pak muslimovi. Vždyť se ten vychovatel mohl uchýlit k verši z Koránu a dobře ho vybrat s ohledem na situaci toho mladíka... Evangelizátor se nejdřív rozcítil: „Já to tak dělám a v tomhle s tebou nesouhlasím...“ a odešel celý rozzlobený. Ale po několika letech mě oslovil a řekl mi: „Myslím, že jsi to tehdy odhadl dobře, Guy, protože cpát citát z evangelia lidem, aby jim člověk pomohl ve složité situaci, to není ta nejlepší metoda a taky to není ten nejlepší způsob, jak číst Bibli.“

* Biblické citáty pocházejí z ekumenického vydání z roku 1985, novozákonní texty z *Nového zákona s výkladovými poznámkami* (Český ekumenický překlad, Česká biblická společnost, 1991).

Nějakou dobu mi trvalo, než jsem si uvědomil, že slovo Boží představuje milost. Během patnácti let semináře mi to někteří kněží povídali. Ale já jsem to moc nevnímal. Jednoho dne jsem na to přišel sám. Můžeme si číst veršky z Bible a nepřikládat tomu žádnou důležitost a náhle se nám stane, že si uvědomíme jejich ohromný význam.

Svatý František z Assisi četl Bibli několikrát. Vedl dost bujný život, souložil jako šílený... Jeho otec, bohatý soukeník, mu umožňoval žít a nestarat se o následky svých činů. A jednoho dne si přečetl v evangeliu tento výrok: „Prodej svůj majetek a vše zanech,“ před biskupem a svým otcem se svlékl a odešel. Jeho obrácení bylo bleskurychlé. Rozhodl se žít v chudobě podle evangelia. Svátý František z Assisi nám zanechal stopu výjimečné svatosti. Ten verš ho zasáhl do hloubi srdce.

Naslouchejme evangeliu, které nám vypráví o tom, jak davy lidí putovaly, aby mohly slyšet prostřednictvím Krista Boží slovo. „Všechnen lid mu visel na rtech,“ říká Lukáš (19,48).

Bible je jako nádherná zahrada. Každá její kniha je jako barevný květ se svou vlastní vůní. Když Mojžíš sestoupil ze Sinaje, kde dostal desky se Zákonem, zářila mu kůže na tváři, říká kniha Exodus (34,29). To ukazuje, jak krásného a velkolepého poselství se mu dostalo.

Můžeme jen obdivovat naše židovské bratry, kteří učí děti už odmalička vychutnávat si Boží slovo. Zavedou dítě do školy, namáčejí písmena do medu a dávají jim je ochutnat, aby slovo Tóry bylo pro dítě sladké jako med. „Sladší než med je to pro má ústa“ (Žalm 119).

Bible zachycuje historii vyvoleného národa. Bůh ho miloval pro jeho slabost. Písmo obsahuje zkušenosti lidí chudých i bohatých, žíznivých, nasycených, šťastných i deprimovaných, ubitých i plných života. Číst Bibli je ohromující. Lze v ní rychle nalézt radost, bolest, prohnilé bohatství nebo chudobu, která sužovala Pána. Bible se týká každého. Ale jen za podmínky, že je pro nás její četba milostí a že ji můžeme vychutnávat jako med.

Tři slova a jdu pryč

Čtu si breviář, je to moje práce. Vyberu si jednu pasáž: někdy začnu a přlíš mě to neosloví. Pokračuji. A najednou přijdou tři čtyři slova a já jsem úplně unesený. A celý den je ve znamení té věty. Řeč Bible je řečí života a přináší uzdravení. Vede nás v duchovním životě. Bible nás zasvěcuje do Božích tajemství. Jak bychom se vyznali ve své víře, kdybychom ji nečetli? Život

a smrt Krista a Starý zákon, který připravuje jeho příchod, jsou v Bibli. Ježíš přirovnává Boží slovo k zrnu. To je nejlepší zasévat do úrodné půdy.

Søren Kierkegaard, křesťanský filozof, přiznával, že Bible je nebezpečná kniha. „Protože jí podám prst a vezme mi ruku a vtáhne mě celého.“ Tenhle chlápek nebyl hlupák!

Svatá Terezie na konci života řekla: „Žádná kniha mě nezajímá, evangelium mi stačí.“ Jejím posláním byla láska. Zdrojem, ze kterého čerpala, byl První list Korintským (1,1–13). Oslava lásky. Tahle pasáž je úžasná. Také se nechala inspirovat dětmi: „Jestliže nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského“ (Matouš 18,3). A tahle tři slova změnila můj život, když mi bylo třináct: „Bůh je láska.“ Četl jsem je mnohokrát a vždycky mě znovu fascinovala. Je to ta nejkrásnější věc, kterou jsem v Bibli kdy četl. Tato tři slova by nás mohla přivést do transu.

Řeč Bible nás vyzývá, abychom obětovali sami sebe. Slovo Boží nás vyzývá ke sdílení. Ježíš konal různé činy. Kristovy činy obdivuji mnohem víc než jeho slova. Když mluvil, lidé byli ohromení. Jeho slova pronikala do lidských srdcí jako meč lásky. Měl opravdu zlatá slova. Jeho žáci je zapsali. Fascinovaly je Kristovy oči a jeho pohled. Viděl až na dno jejich duše. Když čtu evangelium, dokážu si snadno představit jeho oči plné lásky. Jeho uši byly otevřené. Poslouchal každého se stejnou pozorností.

Mučedníci v Ugandě vystupovali na hranici se slovy Bible na rtech. Popravčí byli z toho celí pryč, dočista vyvedení z míry. Něco takového nikdy neviděli. V komunistických věznicích, kde trpělo tolik křesťanů, je často zachránilo evangelium. Bible jim pomohla odolat vymývání mozku.

Jeden muž utekl z koncentračního tábora. Šéf toho tábora nechal svolat tisíce chudáků, kteří umírali hladu, aby z nich vybral deset, kteří zemrou hladu na samotce. Takový hrozný trest. Ukázal na jednoho chlapíka, který začal plakat: „Mám děti a ženu.“ A starý kněz Maxmilián Kolbe udělal něco neslýchaného, protože člověk nesměl oslovit německého nacistu, aniž by byl vyzván – za to byl trest smrti. Oslovil velitele tábora a požádal ho: „Nechte mě jít místo něj, jsem svobodný, jsem kněz.“ Velitele to zaujalo a souhlasil. Kněz tedy zemřel hladu. Byl svatořečen a muž, kterého zachránil, se zúčastnil ceremonie. Slovo Boží působí mocné zázraky.

Slovo, které překypuje láskou

Je životně důležité číst Písmo. Dokáže nás změnit, očistit naše srdce i mysl. Evangelium nemusí přinášet odpovědi na všechny otázky, které si kladete. Věřím spíš, že evangelium řeší naše problémy tím, že proměňuje člověka zevnitř. Číst Bibli vede k proměně. Evangelium rozbíjí naše masky. Daniel Ange říkal: „Bible nás trápí, aby nás uzdravila.“ Písmo svaté nás vede k tomu, abychom milovali sebe samé a své blízké. Pokaždé, když čtete Bibli, vstoupí do vás milost. Přistupujte k textu s velkou úctou, i když neprahnete po Božím slově.

Aby čtení Bible mělo pro vás nějaký význam, nechte se jí vést. Poslouchejte ji. Hlavně se nesnažte přizpůsobit Písmo svým účelům. Jedině integristé využívají Bibli ke svým ideologickým cílům. K Božímu slovu přistupujeme v tichu a modlitbě. Evangelium se vztahuje k životu každého z nás. Nečtěte ho na veřejných místech. Je lepší číst ho v tichu a o samotě, aby na nás mohl zapůsobit vnitřní žár skrytý v knize. Slovo Boží způsobuje, že vstupujeme do osobního vztahu s tím, který nám jej daroval. Číst Bibli znamená mluvit s Bohem. Jeho řeč je živá a oživuje také nás. Rozjasňuje nás a očišťuje. Čtěte Bibli se stejnou úctou, jakou projevujete vůči hostii. Když vám při mši kousek hostie spadne na zem, co nejrychleji ho zvednete, protože je to poklad. Přikládejte stejný význam každému „drobku“ biblického textu.

Čtíme Bibli tak, jako když mladík čte dopis od své milé nebo dívka list od svého milého. Věřte, že Bible byla napsána pro vás.

Existuje několik verzí příběhu o Kristově životě. První pochází od přímých svědků, žáků, kteří viděli jeho činy, slyšeli ho mluvit a zapsali svou zkušenost.

Druhá pochází od všech těch, kteří slyšeli jeho živé slovo zprostředkované jeho služebníky: apoštoly a jejich následovníky, tedy nástroji Krista. Všichni křesťané dostávají podporu jeho slovy při liturgii a čtení Písem. Při jeho výkladu se mi však stává, že se na nějakém verši úplně zaseknu. Někdy vůbec nerozumím. Sedm let jsem studoval teologii, ale stává se, že mi nějaký text uniká a že nevím, jak ho vyložit. Mohou mě inspirovat laici, i když pověření vykládat mají papež a biskupové. Prostý křesťan mi může s textem hodně pomoci.

Kristus promlouvá k našemu srdci. Božímu slovu by každý z nás měl naslouchat a vnímat ho. Díky víře a lásce je jeho řeč živá a působivá.

Čtete si každý den kousek evangelia? Čtete znovu texty, které se vám líbí, nebo vyhledáváte pasáže, které málo znáte?

Já jsem si často vybíral stránku náhodně. Čtete a srdce se vám otevře. Otevřete Bibli a často naleznete odpověď. Evangelium je „slovo, které překypuje láskou“. Budeme ho číst znovu z perspektivy posledního Kristova činu na kříži, který se týkal napraveného lotra. Ať jsou následující stránky pro tebe „milostí“.

I.

PROSTÉ EVANGELIUM

1.

Vy jste sůl země

Čerpat v Božím srdci

*Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena?
K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali.
Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře.
A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen;
a svítí všem v domě.
Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky
a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.*

Matouš 5,13–16

„Vy jste sůl země a vy jste světlo světa,“ říká Pán.

Lidé mi často říkají: „Guy, ty jsi star.“ Já na to kašlu, nechci být hvězdou, když nebudu vydávat světlo. Dnes se hlásá: „Buďte star, jste jedineční.“ Všichni jsme jedineční. Každou star přezáří slunce a umělé osvětlení. I když se domnívala, jak je oslnivá. Jenže je oslněná a vidí jen sama sebe. A pak je ztracená.

Ať se rozzáří celý sál

Jednou ve Švýcarsku jsem měl promluvit před dvěma tisíci lidí. Oslňovaly mě ohromné reflektory. Neviděl jsem vůbec nic a vidět jsem byl jenom já. Odmítl jsem promluvit, dokud se nerozsvítí v sále. Chtěl jsem vidět každému do obličejů.

Slovo *star* znamená v angličtině hvězda. Je třeba obdivovat hvězdy a nedůvěřovat stars. Je dobře, když na lidi čas od času někdo zapůsobí svou září. Dělán to proto, abych vám zvěstoval Boží slovo. Bývám v televizi. Budiž! Ale pak se vrátím zpátky do řady. Nejsem těžký – šedesát kilo, žádný pořez.

Jsem člověk mezi lidmi. Všichni bychom měli být mezi ostatními jako hvězdy. O hvězdách, které v noci září, Pán řekl: „Posílám vás jako beránky mezi vlky.“ Jsme beránci-hvězdy a každý z nás je jedinečný.

Kristus nám ukázal ty, kteří v evangeliích zářili jako světlo: maličké, starou ženu, která se chtěla přiblížit ke Kristu, aby se dotkla jeho šatu, protože si řekla: „Tenhle chlápek mě uzdraví.“ Jeden ze dvou zločinců, kteří byli na kříži ve chvíli jeho potupné smrti, se také ukázal být světlem. Byl první v Božím království. Lotr po pravici* je nádhernou hvězdou! A co hvězda pastýřů, která vedla Tři krále... Pán nás žádá, abychom se stali hvězdami.

Jednou mi těsně před vysláním jedna žena řekla: „Ach! Vy jste výjimečný člověk.“

Odpověděl jsem: „Vůbec ne!“

Trvala na svém: „To, co děláte, je dobré.“

Řekl jsem: „To, co dělám, vychází z někoho, kdo je větší než já.“

To, kým jsem, je mnohem důležitější než to, co dělám. Můžeme na zemi dokázat mimořádné věci, ale pokud si myslíme, že to všechno je dílem našeho génia, tak se naprosto klameme.

Skutečným světlem světa je někdo, kdo čerpá svou sílu v Božím srdci. Každodenní modlitba nám dává sílu tvořit. Toto skryté světlo je naše spiritualita. Když se každý den dokážeme zavřít v pokoji nebo jít někam do lesa nebo jinam a modlit se k Bohu, dostane se nám světlo. Buďme světlem a čerpejme z výjimečného světla Kristova!

Hvězdy jsou kolem nás: nezaměstnaní, rozvedení, bezdomovci, lidé žijící v ilegalitě, bývalí trestanci... Zkuste rozpoznat ta zářivá světla, abyste v nich uviděli ty nejzářivější bytosti ve svém životě. Ať váš pohled vyhledává hvězdy, které vás obklopují.

Chuť v našem životě

„Buďte solí země,“ říká Pán. Já mám sůl hodně rád a přitom bych se jí v mém věku měl vyvarovat a chránit si své staré tepny. To by měli vědět všichni starší lidé. Rád si posolím máslo pod ředkvičky. Mí předkové pocházeli z oblasti Charente. Sůl zdůrazňuje chuť potravin.

* Tradice hovoří o lotru po pravici, Bible však neuvádí, který z obou zločinců visel na kříži na pravé straně a který na levé od Kristova kříže.

My bychom měli být solí země. Můžeme dodat chuť svému životu tím, že se budeme s ostatními dělit, že s nimi budeme žít v míru. Sůl dokáže dodat sílu, ovšem nesmí se to s ní přehnat. Sůl, konzumovaná v rozumném množství, činí našemu zdraví dobře, oživuje a dává nám sílu. Bez soli by to s námi šlo rychle z kopce.

Ať vám Bůh pomůže stát se solí země a světlem světa. Ať vám pomůže štědře rozdávat! V životě jsem si mnohokrát ověřil, že všechno, co jsem dal zadarmo, se mi stokrát vrátilo. Co jsem udělal s nějakým záměrem, se mi nevrátilo. Buďte darem pro druhé.

Ten, kdo vám podá sklenici vody ve jménu Kristově, dostane stonásobnou odměnu v nebesích. Možná byste si chtěli myslet, že když někomu dáte láhev piva ve jménu Páně, dostanete zpět celý sud... A když dáte dvacet let starou whisky... dostanete desetkrát tolik!

Ale znamená to, že když učiníte něco bez nároku na odměnu ve jménu Božím, on tomu činu požehná. Nejsou malé nebo velké činy. Každý skutek lásky je velkým činem. Říkám vám to, ať jste křesťané, buddhisté, muslimové, nebo dokonce ateisté, na tom nezáleží. Děláme-li něco bez nároku na odměnu, můžeme si připomenout, že ty nejkrásnější skutky, které můžeme na této zemi vykonat, jsou skutky lásky. Naše náboženství je založené na lásce.

Můžeme mluvit o lásce

O lásce můžete říkat, co chcete. Všichni o ní hodně mluví. Láska se pořád opěvuje. Náš svět, naše západní civilizace trpí nedostatkem lásky. Jsme evropskou, převážně křesťanskou civilizací. Nikdy nezapomínejte, že láska je nejdůležitější. Boží láska a láska k druhým lidem. Opravdu dávat znamená dávat a nepočítat, že se nám to vrátí. Dáváš, protože druhého miluješ.

Mám rád tuhle krásnou větu z evangelia: „Čiň druhým tak, jak chceš, aby oni činili tobě.“ Víte dobře, že člověk sám sebe rozmazluje. Když pozoruji ty své mladé dravce při jídle, dívám se po tom, kdo si vezme ten nejlepší kus masa. A tomu řeknu: „Dej ten nejhezčí kousek někomu jinému a vezmi si ten jeho.“ Všechny tyhle skutky z lásky posilují přátelství. Bůh ví, že v našem každodenním životě skutky lásky potřebujeme.

V novinách se píše skoro výhradně o zlu a problémech ve světě, přestože se všude odehrávají nádherné skutky lásky.

Evangelium říká: „Pokud tě tvé oko svádí ke hříchu, vyrvi je a odhoď pryč.“ Dalo by se stejně tak říct: „Dávejte pozor, na co se díváte v televizi.“ Před nějakým časem došlo k velmi závažné události: Jeden mladík, poté co zhlédl film *Scream*, chtěl zabít svou známou. Volal jí, ale nebyla doma. Volal podruhé, ale zrovna neměla čas. Napotřetí se mu podařilo ji sehnat. Šel a zavraždil ji sedmnácti ranami nože. „Jestliže tě tvé oko svádí, vyrvi je,“ znamená, že když se nabízejí filmy plné násilí a sexu, snažte se na ně nedívat.

Jak můžeme v dnešním světě vychovávat děti v míru, radosti a respektu k sexu, když jim budeme pouštět takové věci? Těm nejmladším říkám: „Ovládej své oči.“ Samozřejmě si je nevyrvávej, evangelium mluví v symbolech a obrazech. „Jestli tě noha svádí ke hříchu, uřízni si ji!“ říká také evangelium. To znamená přemýšlet, a ne hned běžet a udělat nějakou hloupost! Je nebezpečné kupovat si pornočasopisy nebo zvrácené knihy, aby člověk ukojil svou nenasytnou sexualitu.

Okořeňte si své dny drobnými gesty lásky. Uvidí je jen Bůh. Díky nim bude lidstvo mocí lépe dýchat a pozvedne se. Stačí jeden skutek lásky a vyroste celé lidstvo.

2.

Oznámení dobré zprávy

Jak mluvíme o své víře?

Konečně se zjevil samým jedenácti, když byli u stolu; káral jejich nevěru a tvrdost srdce, poněvadž nevěřili těm, kteří ho viděli vzkříšeného.

A řekl jim: „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.

Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen.

Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení:

Ve jménu mém budou vyhánět démony a mluvit novými jazyky; budou brát hady do rukou, a vypíjí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vkládat ruce a uzdraví je.“

Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl na pravici Boží.

Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znameními.

Marek 16, 14–20

Kristus řekl: „Jděte do celého světa“

Upozorňuji, že neřekl nejdřív: „Mluvte k celému světu,“ ale: „Jděte do celého světa.“ Jděte nejdřív konat. Běžte za těmi nejchudšími, pojďte za těmi, které nemáme rádi. Setkejme se s těmi, kteří a které se od nás opravdu liší. Běžte do celého světa v duchu slitování, s holýma rukama. Podle mě není nic krásnějšího než žádat o odpuštění a odpouštět. V dnešním světě musíme být milosrdní. Náš svět to potřebuje.

Běžte a podělte se

Křesťané, jak můžete doma hromadit majetek a peníze, nechávat si všechno pro sebe a nemyslet na druhé? Jestli nasloucháte slovu Páně, musíte se dělit. Jděte za těmi, kteří potřebují vaši pomoc a potřebují, abyste se s nimi rozdělili. V našich bohatých krajích je tolik chudých lidí: bezdomovci, tuláci, propuštění vězni, lidé v těžké životní situaci.

Jsem proti trestu smrti z následujícího důvodu: Vždycky by měl zůstat nějaký prostor pro milosrdenství vůči tomu, kdo pochybil. Guy Georges, ten vrah,* má v sobě také něco čistého, i on je bytost světla. Tohle jsem odpovídal, když se mě na toho člověka ptali. Jak je možné nemyslet na lidi, které zabil? Jak můžeme zapomenout na ženy, které znásilnil? Všichni na to myslíme. Jenže i tenhle člověk má v sobě něco čistého. Spáchal sice strašlivé věci, ale stále zůstává lidskou bytostí. Být křesťanem znamená stát v opozici vůči těm vlkům, kteří se snaží dostat vraha.

Běžte za těmi nejubožejšími. Nikdy nezapomínejte na ty, kteří spáchali to nejhorší. Žádám po vás něco velmi obtížného. Jsem křesťan, jsem kněz a musím vás seznámit s evangeliem. Musím za vámi chodit a říkat: „Stůjte nejprve na straně oběti, a jestli to zvládnete, milujte i vraha.“

Ti, kdo trpí

Kristus po nás žádá, abychom v dnešním světě žili jako milosrdné bytosti. Já bych ještě řekl: „Jděte za vězni.“ Justice je tvrdá, a pokud chybí láska, je taková justice k ničemu. Kristus také řekl: „Navštěvujte nemocné.“ Ať jsou trpící kolem vás na prvním místě! Ježíš mluvil v evangeliích často o nemocných. V každém nemocném je přítomen ukřižovaný Kristus. A tolik jich uzdravil.

Máme dobrou zprávu pro všechny, kdo v našem okolí trpí. Mysleme na lidi po rozvodu. Zabíjíme člověka, když mu řekneme, že už ho nemilujeme, nebo když ho opustíme, přestože jsme mu kdysi říkali, že ho milujeme. A děti nevědí, na kterou stranu se postavit. Zranění jsou hluboká. A nejhorší jsou rány v srdci. Někdy se zdají nevyléčitelné. Ale i ty nejkrutější rány může uzdravit nezištná, pravá a věrná láska.

* Francouzský masový vrah, který působil v devadesátých letech 20. století. (Pozn. překl.)

Když v nejtěžších chvílích života pochopíme, že Pán je s námi, pochopíme všechno. Právě v těch nejtěžších okamžicích někdy na Krista pliveme a říkáme: „Jak je možné, že mě v tom nechal samotného?“ Ve skutečnosti je s námi. A víc než kdykoliv jindy.

Stydíme se?

Máme strach vyznat Bohu lásku? Jak se my katolíci můžeme mít rádi, když nemůžeme mluvit o své víře? Jak můžeme víru předávat dál? Jakým způsobem mluvíme o Bohu? Odvažujeme se ptát těch druhých? Stydíme se, že jsme křesťané? Umíme druhým říct, že milujeme Boha?

Já sloužím mladým, které nikdo nechce, lotrům a lumpům. Většina z nich jsou ateisté nebo muslimové. Přitom jsem se patnáct let v semináři učil mluvit hlavně s křesťany. Svatý Pavel říkal, že apoštol, tedy také biskup nebo kněz, by měl upřednostňovat svůj křesťanský lid, své společenství, aby upevňoval a oživoval svou víru. To platí pro biskupa, kněze i pro každého laika. Trochu se ostýcháme říkat, že jsme křesťané, ačkoliv ostych není na místě. Za určitých okolností se stydíme říkat, že Bůh je láska.

Kdysi bylo úplně běžným rituálem vyslovení díky (modlitba) před jídlem. Ale z ohledu k ostatním a z obav, že jim to bude vadit, jsem s tím dávno přestal. Jsem v kontaktu s mladými muslimy, a tak jsem si všiml, že nikdy nezačnou jíst, aniž by řekli rituální formuli: „Bismillah: ve jménu Božím.“ Muslimové mě upozornili: „Když jste u stolu sami křesťané, nemodlíte se před jídlem.“ A připomněl jsem si, že v semináři mě naučili říkat tu modlitbu, poděkovat. Když se tedy teď setkám s muslimy, požádám je: „Pomodlíš se ve jménu Božím stejně jako já?“ V restauracích, na veřejnosti se diskrétně zvednu a požehnám stolu jednoduchou větou. Lidé se dívají a zmlknou. Někteří to ocení. Nikdo není šokován.

Po jedné pracovní schůzce mě jeden spolupracovník požádal, abych se krátce pomodlil, než se rozejdeme. Jeho nápad mi připadal vynikající. A všiml jsem si také jednoho zajímavého jevu. Na nádražích, letišťích za mnou chodí čím dál víc lidí, kteří si přejí, abych se za ně pomodlil. Vždycky souhlasím a zeptám se jich na křestní jméno. Napíšu si ho na dlaň a na další mši se za tu osobu pomodlím. Jsme čím dál víc žádaní a to znamená, že už se méně stydíme, že jsme křesťané, a nevadí nám mluvit o modlitbách.

Tak tohle jsme ještě neviděli!

Před nedávnem jsem se na letišti Orly-západ, kde bývám docela často, setkal s africkou rodinou, která odjížděla najít své kořeny. Byla tam babička, mamina, spousta dětí, drobotiny a ti všichni se chystali k odletu. Najednou si mě všimla matka, přišla ke mně a poprosila mě: „Požehnejte nám.“ Přímo na letišti si desítky Afričanů klekla a já jsem jim požehnal. Připadalo mi to úžasné. Vůbec jsem se nestyděl to udělat. Byla to pro mě velká radost. Lidé to pozorovali a byli trochu překvapení. Chlápek v černé bundě, co žehná Afričanům uprostřed letiště... Asi si říkali: „Teda, mysleli jsme si, že už jsme ve Francii viděli všechno, ale tohle je novinka!“

Tyhle projevy jsou důležité. Nevídáme je dlouho. Podle mého názoru je to krásný příklad komunikace mezi křesťany na veřejném místě.

Už asi pětadvacet let hodně přednáším. Hovořím stále víc o laických tématech. „Co pro tebe znamená naděje?“, „Násilí“, „Problémy mladých lidí“... Moc mě to baví. Ale pak se vždycky chci setkat s křesťanským společenstvím, abychom se společně pomodlili. Hodně lidí se mě ptá proč. Odpovídám, že když přijedu do nějakého města, připadá mi velmi důležité připojit se ke svým křesťanským sestrám a bratrům. A i když mě třeba pozvali z radnice, kde vládnu komunisté, chci se pomodlit se svými křesťanskými bratry. Tohle si prostě chci dopřát. Jsem známý jako kněz lotrů. Trochu mi to vadí, protože jsem knězem pro všechny.

Jet na setkání Křesťanské dělnické mládeže, jet čas od času do Paray-le-Monial*, zajet do farností, které mě zvou... Setkávat se takhle s druhými je výborné. Všechny proudy církve mám rád. Dokonce i Ecône**, baštu integristů.

Jednou jsem pořádal veřejnou přednášku pro laiky na vršku malého kopce. Před sebou jsem viděl úžasný osvětlený kostel. Ptal jsem se kněze: „Co je to tam za kostel?“ Odpověděl mi: „To je Ecône.“ „Aha!“ Najednou mě napadlo: „Právě debatují s laiky o tématu pro laiky, proč bych nezašel navštívit své křesťanské sestry a bratry integristy, kteří jsou méně než kilometr odsud vzdušnou čarou?“ A šel jsem tam.

* Paray-le-Monial – francouzské městečko v jihozápadním Burgundsku s románským kostelem Sacré-Coeur s poutní tradicí.

** Ecône – kněžské bratrstvo sv. Pia X., Fraternitas Sacerdotalis Sancti Pii X., zkratka FSSPX, odmítající ekumenismus, bylo postaveno mimo struktury oficiální katolické církve.

Pozvalo mě tři sta pařížských zednářů. Přijal jsem. S radostí jsem jim vyprávěl o tom, čím žiju. Byli mezi nimi křesťané, ateisté, agnostici a s nadšením mě přijali.

Mufti z mešity v 19. pařížském obvodu, poblíž které bydlím, mě několikrát pozval, abych promluvil před jeho posluchači. A šel jsem tam.

Ale mou prioritou jsou křesťané. Smět mluvit o Bohu do mikrofonů, na přednáškách, v tisku nebo v televizi je úžasná možnost, jak sdělit, že Bůh je láska. Prioritou nás křesťanů je především oslovit naše křesťanské bratry a sestry.

Naše závislost na Bohu

Mezi námi křesťany, máme strach říct, že jsme věřící?

V jedné písničce se zpívá: „Nikdy se nepřiznej, že miluješ.“ Přiznat svou lásku je odzbrojující – člověk se cítí zranitelný. Znamená to uznat a akceptovat závislost. Zamilované hrdličky, které se tolik mají rády, to dobře vědí. Často máme strach druhému říct, že ho máme rádi. Kristus nám dosvědčoval svou lásku svými slovy i činy, a to s neuvěřitelnou silou. Proto byl tak závislý. Uvědomujete si to? Když se nám křesťanům říká, že Bůh nás miluje a že Bůh potřebuje naši lásku, uvědomujete si, jak je na nás Bůh závislý?

Mohli bychom si myslet, že my věřící jsme závislí na Bohu a pouze na něm. Jenže my musíme Bohu říkat, jak ho milujeme. On naši lásku potřebuje. Kristus se vydal z posledního. Dal nám své tělo a svou krev. Nikdy nezapomínejte na neuvěřitelnou závislost Pána, který nám přišel dát lásku svého Otce. My křesťané máme předávat lásku, a to především mezi sebou. Když milujeme Boha, nemějme strach si to mezi sebou říct. Obohacujme svou víru vírou druhých. Když spolu my věřící diskutujeme, nemusíme být vždycky na stejné vlnové délce, ale je to způsob, jak udržovat své zapálení prostřednictvím slov a činů. Musíme uznat, že nás Bůh miluje, a neměli bychom mít strach si to povědět.

Naše víra je zcela osobní záležitost. A vždycky se bude lišit od víry druhého člověka. Můžeme si jako křesťané navzájem pomáhat prožívat svou víru tak, že budeme obdivovat a respektovat víru druhého, budeme mu pomáhat, když bude cítit nejistotu, bude se ptát nebo pochybovat. Nemějme strach ptát se druhých a oslovit je!

Jsem moc rád, když se mě někdo zeptá: „Guy, jak se modlíš?“ Každý den sloužím mši, protože to je naše hlavní modlitba. A pak se také zkouším

modlit bez přestání, jak to po nás žádá Kristus. Když jsem unavený, uštvanný, říkám jen: „Můj Bože, miluji tě.“ A to mi bohatě stačí. Je to tak prosté, tak pravdivé.

Můžeme si navzájem říkat o svých slabostech. A vzývat Boha. Mluvme o našich nedostacích. Můžeme si navzájem pomáhat k nápravě. Mluvme o naší samotě ve víře. Víra se udržuje, když se sdílí. Tolik křesťanů je zablokovaných, zoufalých, uzavřených do sebe.. To je něco, co se mě velmi dotýká. Přitom víra by měla osvobozovat... Měli bychom o ní mluvit s lidmi, kteří mají stejné vyznání. Naděje nás rozechřívá. Máme-li stejnou víru, stejného Krista, stejnou církev, mluvme o tom spolu, zaplaví nás naděje, která nám dodá sílu.

Musíme jít za ztracenou ovečkou a také za těmi, kteří nemají stejnou víru. Ale především máme povinnost mluvit o své víře s těmi, kteří ji sdílejí.

Přátelská setkání

Deprimuje mě, když se na mši chodí přesně na čas a odchází se hned po skončení, ne-li dřív. Mám rád, když si po eucharistii, kterou sloužím, dáme společně něco k pití. Při tom lidé komunikují. Chodit spolu do kostela a pak se vypařit jako zloděj není dobré. Potřebujeme oživovat to, co nás spojuje, a naši víru, když jsme se společně modlili. Tahle přátelská setkání jsou velmi důležitá!

Jedním z největších okamžiků sdílení víry je Nejsvětější svátost, když je vystavená a my ji uctíváme. Je to úžasný dialog lásky, při kterém mlčíme. Je to fantastická záležitost, při které se v tichu modlíme k Bohu. Ale společně.

Prioritním zájmem křesťana by mělo být jeho společenství. Je to nezbytné. Musíme rozbít svůj stud, rezervovanost, ten strach mluvit o své víře. Pokud o ní budeme nejprve mluvit mezi sebou, pak dokážeme jít i za druhými lidmi, za buddhisty, muslimy, židy, protestanty, ortodoxními nebo i ateisty. Když jsem pobýval třináct let v Alžírsku, velmi mě obohatila a nadchla víra muslimů. Byla to víra otevřená, o níž mluvili. Křesťanská komunita byla ustrašená a o Bohu se mluvilo málo. Když jsem se vrátil do Paříže, do toho velmi ateistického světa, nepřátelského vůči jakémukoliv náboženství, byl to pro mě velký kulturní šok. Muslimové obohatili mou víru tím, že mluvili otevřeně o té své. Musíme mluvit o své víře. Pak se budeme moci vydat vstříc druhým.

Občas jsem si všiml, že někteří kněží cítí rozpaky, když mají mluvit o své víře s jinými kněžími, že se jim to nedaří a mohou být dost zablokovaní. Nemám na mysli chorály, katechismus a pastorační práci – mluvím o naší víře. Ptejte se: „Jak se modlíš? Bereš si čas od času den volna?“ Zrovna ve vašem domě můžete potkat někoho, kdo také chodí na mši jako vy, ale o víře jste spolu nikdy nemluvili. A přitom právě tohle nás spojuje a umožňuje navazovat těsné vztahy.

Jak je možné sedět vedle sebe v kostele a pak spolu ani nepromluvit? Bůh z toho musí mít legraci: „Ti jsou teda pěkně vedle, všichni jsou fixovaní na mě, ale mluvit o mně mezi sebou, to jim teda nejde!“

Kdy mluvíte o své víře v rodině, se svou ženou, dětmi, se svými prarodiči? Modlíte se večer společně se svými dětmi? Pak do vašeho domu vstupuje světlo a velká milost! Každý může evangelizovat podle svého a podle svých schopností.

Umění mlčet

Pokud jde o mě, patnáct let jsem studoval v semináři, jak mluvit jen o Bohu, a přitom musím evangelizovat „se zavřenými ústy“. Jak totiž mluvit o Bohu s mladými delikventy, kteří nevěří ani v lásku, ani v Boha? Když jsem s mladými delikventy začínal, byl jsem poznamenaný tím, že jsem se učil přesně mluvit o Bohu a jeho lásce. A chtěl jsem to tak dělat i s těmi mladými. Jeden z nich, z těch, s nimiž jsem mluvil o lásce k Bohu, mě zarazil: „Zaraž, Guy, já nevěřím ani v Boha, ani v lásku.“ A dodal: „Ty tvrdíš, že Bůh všechno stvořil. Takže stvořil taky moje rodiče. Stvořil ty gaunery, co mě tři roky zavírali do komory. Musel jsem dělat pod sebe a k jídlu dostával občas akorát suchou rejži. Moje babička na to našťěstí přišla. Když mě odtamtud vytáhli, měl jsem nadosmrti zničený pravý koleno. Takže Guy, ten tvůj Bůh lásky, kterej měl stvořit můj rodiče, tak toho si můžeš strčit někam.“

To mluví za všechno. Jen nezištné skutky lásky a to, že se za ně biju a stojím na jejich straně, jim ukáže Boha mnohem víc, než bych si myslel. To je můj způsob evangelizace.

Je na každém, jak druhým říká o Bohu. Nikdy to druhým nemlaťte o hlavu. Nesnáším proselytismus. Jan Pavel II. řekl úžasnou věc: „Není důležité, aby nás bylo hodně, ale abychom byli znamením.“ Každý by měl podle svých schopností být znamením Boha.

3.

Ať je tvé ano ano a ne ne

Škola křesťanské lásky

Dále jste slyšeli, že bylo řečeno otcům: ‚Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Hospodinu přísahy své.‘

Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec; ani při nebi, protože nebe je trůn Boží;

ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou; ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále;

ani při své hlavě nepřísahej, protože nemůžeš způsobit, aby ti jediný vlas zbělel nebo zčernal.

Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého.

Matouš 5,33–37

Tento Kristův výrok je pro náš život velmi důležitý. Zkusím vám o něm něco říct v souvislosti se svým životem a se svou vzdělávací činností. A pokusím se o něm promluvit také na duchovní úrovni. Při své práci vychovatele, kde se setkávám s mladými a se svými spolupracovníky, se musím neustále učit říkat ano nebo ne.

Není to snadné. Mladí lidé neustále chtějí spousty věcí. Vždyť znáte dospívající. Pořád vás žádají o tohle a o tamto. „Nemohl bys mi dát nějaké peníze? Můžu tohle...? Nemohl bys mě poslouchat?“

Řekl jsem ne

Nedávno mě ředitel France 2 požádal, abych se zapojil do pořadu, kam byl pozván také Jean-Marie Le Pen*. Měl jsem tam přijít na čtvrt hodiny, abych mu zodpověděl jeho otázky, a to především na duchovní témata. Chvilí jsem o tom uvažoval, ptal jsem se ostatních na jejich názor a nakonec jsem řekl ne. Odmítl jsem se na tom pořadu podílet. Nemyslím, že by se naše debata s Jean-Marie Le Penem mohla vyvíjet pozitivním směrem, jak toho ptáčka znám. Několik dnů mě velmi lákala možnost říct, co si myslím o křesťanství v souvislosti s Le Penovou politikou.

Naším častým problémem je, že řekneme ano, když myslíme ne. Je to takový vnitřní rozpor. Neumíme říkat ne. Je to frustrující a sráží nám to sebevědomí. Tohle váhání, fakt, že říkáme opak toho, co si myslíme, nás často zavede do slepé uličky.

Vytváří to v nás problém, neustálý rozpor, který nás může nakonec zcela rozložit. Jasně a rozhodně ano nebo ne, čisté a uvážlivé, nám přináší ovoce ducha, kterým je radost. Je potřeba umět rozlišovat.

Ve svém povolání učím mladé lidi, jak říkat ne, a je to škola pokory, pravdivosti a křesťanské lásky. Když nebudeme druhému přikyvovat jen proto, abychom mu udělali radost, naučíme se ho také milovat a naslouchat mu. Najednou s ním budeme moci navázat opravdový vztah. Když budeme říkat ano, přestože myslíme ne, nakonec se naše vztahy naruší. Pak bude ten druhý muset hádat, co si myslíme, a to není tak jednoznačné. Je to těžký úkol.

Tahle porucha komunikace pramení v nedostatečné sebeúctě. Pokud říkáme často opak toho, co si myslíme, znamená to, že si dost neceníme sami sebe. Chceme se vyhnout neshodám, protože bychom museli vstoupit do konfliktu. Neodvažujeme se vyslovit jiný názor. Víte, že k tomu dochází v rozhovoru velmi snadno. Něco nám vadí, ale z ohledů k druhému se neodvážíme říct, že si myslíme něco jiného. Je to velmi špatná forma ohledů. Je to nemístná touha po souhlasu druhého.

Umět říct ne znamená větší sebeúctu. Být vstřícný sám k sobě, mít se rád umožňuje být opravdový. Pak je možné prostě a přesně vyjádřit svůj nesouhlas.

* Jean-Marie Le Pen – současný francouzský nacionalistický politik, zakladatel politické strany Front national (v minulosti na sebe například upoutal pozornost, když označil plynové komory za pouhý detail v dějinách celé 2. světové války). (Pozn. red.)

Pro mnohé z nás je říct ne nezdvořilé. Jako by člověk nebyl dost „hodný“. Často to může znamenat, že nás druzí odsoudí. Máme strach z odmítnutí, tak řekneme, nebo mlčky souhlasíme s pravým opakem toho, co si myslíme. Umět říct ne nebo vyjádřit svůj názor pevně a přitom citlivě vede k autentičtějším a přínosnějším vztahům s našim okolím. Nezraníme druhého a přitom nezanedbáme sebe.

Váha slova

Pokud se stane, že by naše ano nebo ne bylo těžko únosné, Bůh nám v tom pomůže. Kolik lidí kolem vás, kteří mají určitou autoritu, se neustále vykrujuje! Neumějí se rozhodnout: a je to extrémně bolestné pro jejich okolí.

Člověk, který se modlí a přitom vystupuje rozhodně, se nechová jako ničitel, ale naopak působí uklidňujícím dojmem. Citlivost a pokora nejsou v rozporu s pevností a jistotou. Autorita neznamená autoritářství. Říct ne, přímo a jasně, a přitom se neospravedlňovat, to dokáže sebejistý člověk, který tím ukazuje svou nezávislost a schopnost rozlišovat. Nemá strach, že někoho zraní. Říká, co si myslí.

Jak vnímáme nesouhlas ukazuje, jaké máme hranice a jaké jsou naše slabé stránky. Pro toho druhého je to vždycky dobré, protože se tak vyhneme tomu, abychom ho začali obviňovat. Vyjádřit své potřeby a touhy beze strachu z odsouzení nebo odmítnutí není nikdy špatné. Co je naopak škodlivé pro nás i pro ostatní, je neschopnost se vyjádřit či rozhodnout ze strachu z nenávisti nebo hněvu druhých.

Slova pro změnu

„Stát se autonomním, to znamená vzít na sebe riziko, že se prosadíme za tu cenu, že se vzdáme souhlasu těch, kteří nás prý mají rádi,“ řekl Jacques Salomé. Učit to naše mladé a naše děti, abychom jim pomohli se prosadit, je skutečně nezbytné. Často tlačím mladé, aby se museli rozhodovat. Neumějí si vybrat, nechtějí říct, co si myslí. Tak je učíme, aby se prosazovali.

Je to taková edukativní technika: „Říkal jsi, že uděláš to a to, a neudělal jsi to, říkal jsi, že znovu nezačneš, a začal jsi...“ Když nutím nějakého mladého člověka, aby se projevil jasně, většinou začne ještě víc tápat mezi ano a ne a neví, co mi říct. Ví totiž, že bude muset jednat. Když se ho zeptám: „Nechceš se chovat jinak?“ odpoví: „Zkusím to.“ To je pro mě začátek souhlasu.